

Till dig som är dömd till sluten ungdomsvård

Hej

Kim heter jag och är artist och företagare. Idag leker livet, men det har det inte alltid gjort. Min uppväxt och tonårstid var präglad av missbruk och kriminalitet. För cirka 20 år sedan blev jag dömd till två års sluten ungdomsvård.

Där fick jag verkligen stanna upp och börja tänka om. Ibland var det väldigt tufft och kändes jobbigt. Men jag träffade också bra, trygga vuxna som kunde ge mig bra tips och råd på hur jag borde tänka och göra. När jag kom ut var jag fortfarande väldigt ung och vilsen, men jag visste att jag ville någonting annat.

En tuff bakgrund gör dig bara starkare. Så du måste bara ha en tro och en vilja att ändra dig. För om du har det kan du bli vad som helst. Om jag klarade av det så klarar du också av det.

Jag tror på dig, så gör det du också! Livet är fantastiskt när man vet vad man vill göra, tar tag i det och gör någonting fint av det. Ge aldrig upp!

Hälsningar,

Kim

Artist och företagare

Hej, du har kommit till SiS ungdomshem_____.

Vad är SiS och vad är vårt uppdrag?

SiS, är en förkortning av Statens institutionsstyrelse. Vi är en myndighet som finns till för barn, ungdomar och vuxna som behöver vård och behandling. Vårt uppdrag är att hjälpa dig att skapa bra förutsättningar för ett liv utan våld, droger och kriminalitet.

Det kan finnas olika anledningar till att någon är hos oss. Du är på SiS för att du har blivit dömd till sluten ungdomsvård. Tid på SiS med sluten ungdomsvård kallas för verkställighet. Oavsett vad du är dömd för ska vi som arbetar på SiS hjälpa och stötta dig så att tiden du är hos oss blir så bra som möjligt för dig. Här ska du få stabilitet, trygghet, vård och skola eller annan sysselsättning. På SiS arbetar till exempel behandlingspersonal, lärare, psykologer, sjuksköterskor och många andra.

När du verkställer sluten ungdomsvård kommer du, SiS och socialtjänsten, soc, att skriva en verkställighetsplan för dig. I den ska det bland annat stå vilka mål och aktiviteter du har under tiden hos oss men verkställighetsplanen ska även förbereda din frigivning så att du inte återfaller i brott.

Hur länge ska du vara på SiS?

I domstolens dom står det hur länge din slutna ungdomsvård ska pågå. Du kommer att börja verkställa sluten ungdomsvård på en låst avdelning. Under den första tiden här kommer någon av oss i personalen alltid att följa med dig när du lämnar avdelningen. SiS ska hela tiden, och minst varannan månad, överväga möjligheterna till vård i öppnare former. Ibland behövs mer vård och behandling efter tiden med sluten ungdomsvård. Då kan soc ansöka om att du ska få fortsatt vård med stöd av LVU, som är en skyddslagstiftning för barn och unga.

Säkerhetsindelning

Avdelningarna på SiS ungdomshem är indelade i tre säkerhetsnivåer.

- Nivå 1 har hög säkerhet
- Nivå 2 har god säkerhet
- Nivå 3 har normal säkerhet.

Avdelningar i nivå 1 och 2 har förhöjd säkerhetsnivå.

Behovsbedömning innan du placeras eller byter avdelning

Inför din placering och under tiden du är på SiS bedömer vi ditt behov av säkerhetsnivå. Vid bedömningen tittar vi på risken för avvikning, fritagning, brottslighet, fysiskt våld eller hot om våld och dina personliga förhållanden. Det kan till exempel vara om du har missbruk, psykisk ohälsa eller koppling till kriminella nätverk eller organiserad brottslighet.

Du får inte placeras på en avdelning med mer övervakning och kontroll än vad som är nödvändigt för din vård eller för ordningen eller säkerheten på avdelningen. Detta kallas för att placeringen ska vara proportionerlig. Vi ska skriva ner bedömningen i din journal.

Vistelse utanför ungdomshemmet och utslussning

Om vi bedömer att det är lämpligt kan du få vistas utanför ungdomshemmet. Hur lång tid det tar innan du får göra det beror på hur väl du följer din verkställighetsplan. Först får du vistas utanför ungdomshemmet tillsammans med personal. Om du följer villkoren kan du sedan få lämna SiS på egen hand, till exempel för att besöka din familj.

För att förbereda dig för ett liv utanför SiS kan du mot slutet av din verkställighetstid få möjlighet att gå i skolan utanför SiS eller ha praktik på en arbetsplats. Det kallas för utslussning. Vid vistelser utanför ungdomshemmet och utslussning får SiS bestämma att du ska följa vissa villkor. Det kan handla om att du inte får ta droger, dricka alkohol eller att du bara får vara på vissa platser. Då får SiS använda fotboja för att kontrollera att du befinner dig där du ska.

Information om dig till målsägande

Vi får oftast inte lämna någon information om dig till personer utanför SiS eftersom vi har tystnadsplikt. Men om det du dömdes för riktades mot någon person har vi en skyldighet att fråga personen, som kallas målsäganden, om hen vill få så kallad målsägandeunderrättelse. Informationen om dig lämnas inte ut om det skulle kunna riskera din trygghet och säkerhet.

Målsäganden kan få veta:

- Vid vilket ungdomshem du är.
- När du ska friges.
- Om du flyttas till ett annat ungdomshem.
- Om du är utanför ungdomshemmet utan behandlingspersonal.
- Om du avviker.

Din kontakt med soc

Under hela tiden du är hos oss ska din socialsekreterare hålla kontakt med dig via telefon och genom att besöka dig för att berätta sådant du behöver veta kring din vård och behandling och planera för tiden efter sluten ungdomsvård. Du har rätt att känna till och vara delaktig i planeringen kring dig och din verkställighet. Du kan alltid kontakta soc om du har några frågor eller om det är något som känns fel.

Alla som arbetar på SiS har tystnadsplikt

Det betyder att vi inte får berätta saker om dig för vem som helst, till exempel var du befinner dig eller varför du är hos oss. Vår tystnadsplikt finns för att du ska känna dig trygg både under tiden du är hos oss, men även när du har lämnat SiS.

Uppgifter som handlar om dig är skyddade av sekretess, det betyder att vi inte får lämna ut uppgifter om dig till vem som helst. Ibland måste vi bryta sekretessen till andra myndigheter, men vi är alltid försiktiga med uppgifter som handlar om dig och gör alltid en noggrann prövning.

Vi ska bemöta dig med respekt, omtanke och tydlighet

Du har inte valt att vara här och kanske tycker du inte att du behöver vara hos oss. Den låsta miljön kan också påverka hur du mår och reagerar i olika situationer. Eftersom vi kan fatta beslut som berör dig, låsa dörrar och sätta gränser uppstår ett maktförhållande mellan dig och oss.

Vi som arbetar på SiS har tillsammans med barn, ungdomar och klienter tagit fram tre värdeord; Respekt, Omtanke och Tydlighet. Vi på SiS ska arbeta utifrån våra värdeord när vi bemöter dig.

Respekt

- Vi ska respektera dig som människa.
- Vi ska bemöta dig med öppenhet och acceptera våra olikheter.
- Vi ska visa att vi värdesätter din kunskap och dina erfarenheter.

Omtanke

- Vi ska lyssna aktivt och visa att vi försöker förstå dig och ge dig stöd.
- Vi ska vara vänliga, hänsynsfulla och engagerade.

Tydlighet

- Vi ska ge dig den information som behövs för att vi ska kunna samarbeta.
- Vi ska prata med dig på ett vänligt sätt och se till att du förstår vad vi menar.
- Vi ska genomföra det vi säger att vi ska göra.

Dina rättigheter

Varje människa har samma mänskliga rättigheter just för att vi är människor. Du har rätt att känna till dina rättigheter. Vi på SiS är skyldiga att följa lagar och konventioner och se till så att dina rättigheter uppfylls även när du är på SiS.

Vad är en konvention?

En konvention är en överenskommelse mellan olika länder. Det finns bland annat en konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Barnkonventionen och europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (EKMR) är exempel på det.

Här berättar vi om några av de rättigheter du har och som är särskilt aktuella på SiS. Vi berättar också hur de rättigheterna kan begränsas om det är nödvändigt för att vi ska kunna ge dig så bra vård som möjligt. Du får också veta hur du överklagar våra beslut och vem du kan kontakta om du har frågor eller synpunkter.

Rättigheter som blir särskilt aktuella här på SiS

Du har rätt att vara trygg och ska vara skyddad från brottsliga handlingar. Du ska inte utsättas för hot, våld eller sexuella övergrepp av oss som arbetar på SiS eller andra barn eller ungdomar. För allas trygghet har vi också bevakningskameror. Om det är något som inte känns bra eller om du upplever att du inte är trygg ska du kontakta någon i personalen, din socialsekreterare eller IVO.

När du kommer till oss kan vi skapa en trygghetsplan tillsammans med dig. I trygghetsplanen skriver vi ner hur du vill bli bemött i olika situationer som kan leda till att du blir upprörd. Du får berätta om hur vi kan hjälpa dig att inte bli våldsam mot dig själv eller andra och om det är något särskilt du vill att vi ska tänka på om vi måste ingripa fysiskt.

Vi gör också en säkerhetsbedömning, utifrån vad vi vet om dig och hur du har haft det tidigare. Det gör vi för alla ungdomar för att skapa en trygg och säker miljö på ungdomshemmet och för att bättre kunna planera din vård.

Du har rätt till ett professionellt bemötande.

Ett professionellt bemötande innebär att vi som arbetar på SiS ska hålla isär arbete och privatliv. Vi som arbetar här ska ge dig stöd och hjälp, men vi får inte ha en kompisrelation utanför SiS. Därför får inte vi ha kontakt på sociala medier, lämna ut våra privata telefonnummer eller andra kontaktuppgifter till dig. Det gäller även när du har flyttat ifrån SiS. Om du vill kontakta någon för dig viktig person när du har lämnat SiS, så kan du kontakta ungdomshemmet.

Du har rätt att ta emot besök av familj eller andra som hälsar på dig i ett särskilt rum som passar för besök.

Du har rätt att gå i skolan.

Tillsammans med dina lärare kommer du att göra en planering för dina studier, en så kallad studieplan. I den kommer det bland annat stå vilka ämnen du läser och dina egna målsättningar.

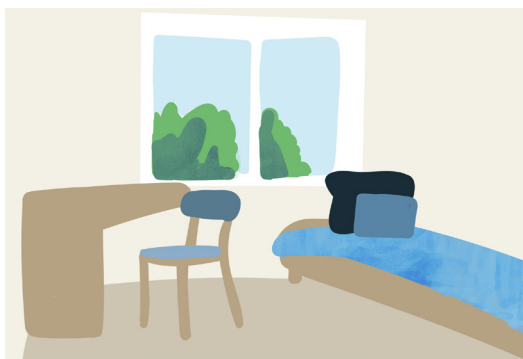

Du har rätt att få tillgång till hälso-, sjukvård och tandvård.

Det innebär bland annat att du ska få träffa läkare, sjuksköterska och psykolog om du behöver. Ibland kan träffarna ske på ungdomshemmet och ibland kan du få åka till dem. Du ska få medicin om du behöver och vi kan även ge dig råd om sömn, stress, kost och avslappning för att du ska må bra.

Du har rätt att vara den du är. Du har rätt till din identitet, etnicitet, kultur och språk. Du har rätt till det kön du upplever att du har och till din sexuella läggning. Du är också fri att skapa en egen identitet. Precis som du har rätt att vara den du är har andra rätt att vara den de är.

Du har rätt till ett eget rum där du kan få vara ifred och vila om du vill.

Du har rätt att träffa de andra ungdomarna som är på avdelningen och i skolan.

Du har rätt till privatliv. Därför får man inte fotografera andra inne på ungdomshemmet.

Du har rätt att få äta i lugn och ro och vi anpassar maten utifrån allergier, om du äter kött eller inte.

Du har rätt till respekt för din religion och övertygelse, att fira högtider, läsa religiös litteratur och träffa företrädare för din religion.

Du ska få delta i aktiviteter som erbjuds på ungdomshemmet, röra på dig och vara utomhus varje dag.

Du har rätt att vara delaktig och uttrycka din mening i frågor som rör dig. Du får vara med och diskutera din behandling på möten med oss och soc. Var sjätte vecka kommer du att ha möjlighet att vara med på ungdomsråd. Där kan du lämna förbättringsförslag och synpunkter på olika saker som gäller ungdomshemmet, aktiviteter, skolan och verksamheten. Du har också rätt att få återkoppling på de förslag och synpunkter du har lämnat.

Du har rätt att få veta vad som händer i omvärlden. Vi kommer berätta hur vi har bedömt vad som är ett lämpligt sätt för dig att kunna följa vad som händer i omvärlden. Det kan till exempel vara genom radio, tv och tidningar.

Du har rätt att få stöd. Om du har en funktionsnedsättning ska vi göra anpassningar så att du kan vara delaktig, självständig och delta i verksamheten. Vi kan till exempel anpassa när och hur vi har möten, hur vi kommunicerar med dig och se till att du får hjälpmedel om du behöver.

Du har rätt att läsa vad vi skriver om dig. Vi behöver skriva ner hur din dag har varit, vad som fungerat bra eller mindre bra i din vård och behandling, din hälsa och din skolgång. Det kallas journalföring och det gör vi för att det är viktigt att allt dokumenteras, för att vården ska kunna anpassas efter dig och dina behov och kunna följas upp i efterhand. Du får läsa vad vi har skrivit och om du tycker att något är fel ska vi anteckna det.

Du har rätt att veta vilka uppgifter SiS har som handlar om dig. SiS får ha uppgifter om dig, de kallas personuppgifter och är till exempel ditt namn, personnummer och din hemadress. Dina personuppgifter kan finnas med i olika verksamhetssystem hos SiS.

Du har rätt att:

- Få information om var dina personuppgifter finns sparade.
- Få veta vilka personuppgifter om dig som SiS behöver och varför.
- Få felaktiga uppgifter rättade.
- Be om att dina uppgifter tas bort eller att hanteringen av dem begränsas.

Du kan läsa mer: www.stat-inst.se/om-sis/om-webbplatsen/personuppgifter/

Trygg och säker miljö för dig och andra

För att miljön på SiS ska vara trygg och säker för dig, de andra ungdomarna och för oss som arbetar på SiS har vi ordningsregler som är likadana på alla ungdomshem. Varje avdelning har också dagliga rutiner.

Särskilda befogenheter finns till för din och andras trygghet

Om det är nödvändigt får vi begränsa dina rättigheter för att skydda dig och andra. Vi får då enligt LSU använda tvångsåtgärder. De kallas också särskilda befogenheter. Detta är något som skiljer SiS från andra typer av HVB-hem.

Om vi måste begränsa dina rättigheter ska:

- Vi alltid förklara för dig varför vi gör det.
- Beslutet fattas av en chef eller en särskilt utpekad personal.
- Vi alltid skriva ner de beslut som vi har fattat.
- Du få en kopia av beslutet som beskriver varför vi har bestämt på ett visst sätt.
- Vi anteckna när du har fått beslutet.

Här kan du läsa om de särskilda befogenheter vi har på SiS, och vad som gäller om vi måste använda dem.

Placera dig på låst avdelning

Vad?

Vi får ge dig vård på en låst avdelning.

Varför?

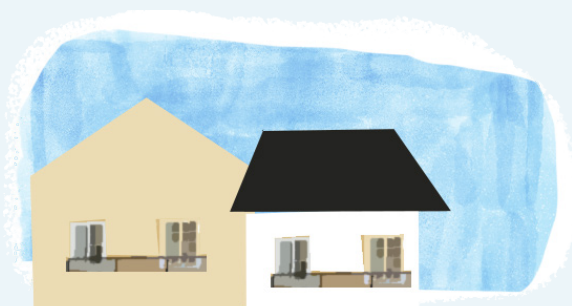
Om det är nödvändigt för att du ska kunna avtjäna ditt straff. Om det behövs av hänsyn till din och andra ungdomar eller personalens säkerhet.

Hur länge?

Så länge det behövs. Det betyder att vi hela tiden ska pröva möjligheten till vård i öppnare former, vilket kan innebära en förflyttning från låst avdelning. Ett beslut om vård på låst avdelning gäller som längst i två månader, men tiden kan förlängas i ett nytt beslut.

Bra att veta!

När du är på en låst avdelning har du rätt att vara utomhus, delta i aktiviteter och gå i skolan på ungdomshemmet.

Hindra dig från att avvika

Vad?

Vi får hindra dig från att försöka avvika från ungdomshemmet. Om det behövs får vi då hålla fast dig och föra dig tillbaka till ungdomshemmet.

Varför?

För att stoppa dig så att du kan avtjäna ditt straff.

När?

Om du försöker avvika från ungdomshemmet.

Kommunikation och besök på SiS

Mobil och internet (Elektroniska kommunikationstjänster)

När du verkställer slutna ungdomsvård får du använda SiS telefoner utan internet. Din egen mobiltelefon och annan elektronisk utrustning som du kan använda för att ha kontakt med andra, exempelvis dator, surfplatta och smarta klockor kommer vi att omhänderta under tiden och lägga i ett låsbart skåp. Vi skriver noga ner vilka saker vi har omhändertagit i din journal. Du får tillbaka dina saker senast när du lämnar SiS.

I undantagsfall kan du få använda annan elektronisk utrustning än SiS telefoner. Det får du bara göra om det är särskilt viktigt och inte riskerar ordningen och säkerheten på hemmet. Undantagen kan gälla i skolan, om du behöver identifiera dig med elektronisk legitimering, för att du ska kunna använda digitala hjälpmedel för hälso- och sjukvård eller annan vård och behandling.

Om du placeras på en öppen avdelning i säkerhetsnivå 3 kan du få tillbaka din egen utrustning. Men det finns ordningsregler på varje avdelning som bestämmer vid vilka aktiviteter du inte får ha utrustningen, som till exempel i skolan eller vid behandling och inför natten. Då samlar vi in utrustningen och lägger den i ett låsbart skåp.

Besök

När du vill prata med någon eller ta emot besök får vi utreda den du vill ha kontakt med för att kunna bedöma om kontakten är lämplig. Då kan vi till exempel fråga soc om personen. Vi kommer också att få utreda om personen är misstänkt eller dömd för något brott. Innan vi gör en sådan utredning ska vi berätta det för dig och den som du vill ha besök av.

Begränsningar

Utöver detta så kan vi fatta beslut om att vägra eller begränsa dina telefonsamtal och dina besök på olika sätt om det behövs.

Vad?

Vi får vägra eller begränsa vilka du pratar med. Det kan ske på olika sätt, till exempel genom att vi sitter med i rummet eller använder högtalartelefon när du pratar i telefon eller använder internet. Om du vill prata med din familj på ditt hemspråk kan vi använda en tolk som översätter så att vi förstår vad som sägs. Du och den du pratar med ska få veta i förväg om vi kommer avlyssna samtalet på något sätt. Om det inte räcker med att någon är med att avlyssnar eller på annat sätt bevakar samtalet så får vi vägra ditt samtal.

Om vi bedömer att besöket är lämpligt kan vi besluta att besöket ska ske med någon typ av övervakning, till exempel kamera, avlyssning, tolköversättning eller personalnärvaro. Om vi bestämmer att besöket behöver övervakas eller kontrolleras på något sätt ska du och din besökare få information om det i förväg.

Varför?

För att du inte ska ha kontakter eller ta del av material som kan vara skadligt för dig, ordningen eller säkerheten på hemmet, för någon utanför hemmet eller för din återanpassning. Det kan till exempel handla om att du inte ska få hjälp att föra in droger på ungdomshemmet eller ha olämplig kontakt med någon utanför hemmet.

Hur länge?

Varje beslut gäller som längst 30 dagar, och vi pröva möjligheten till mindre eller inga begränsningar hela tiden. Om det behövs kan tiden förlängas i ett nytt beslut.

Bra att veta!

Du har rätt att kontakta din socialsekreterare, din advokat, ditt offentliga biträde eller andra myndigheter, som till exempel IVO, så länge vi kan vara säkra på att det verkligen är den personen.

Ta hand om och förstöra saker du inte får ha på ungdomshemmet

Vad?

Vi får ta hand om och i vissa fall förstöra saker. Det kan till exempel vara:

- Alkohol och droger, som vi får ta hand om och förstöra.
- Föremål som kan vara farliga för dig och andra till exempel en kniv eller något som kan användas som vapen.
- Pengar, kontokort, rakapparat eller din mobiltelefon.

Varför?

För att din vård och behandling ska lyckas och att det inte ska störa ordningen på ungdomshemmet.

När?

Om vi hittar otillåtna saker.

Hur länge?

Så länge du vårdas inom SiS. När du skrivs ut ska vi pröva om du kan få tillbaka egendomen eller inte.

Bra att veta!

Vi ska anteckna vilka av dina saker vi tar hand om och du ska få veta var vi har dem.

Kontrollera vissa brev och paket

Vad?

Vi får kontrollera brev och paket som du tar emot eller skickar. I vissa fall får vi kontrollera vem som skickat brevet och öppna det tillsammans med dig.

Varför?

För att kontrollera att du inte får otillåtna eller olämpliga saker.

När?

Om det behövs för att inte störa ordningen på ungdomshemmet. Eller om det behövs för att vi till exempel misstänker att du planerar att avvika eller att någon skickar droger till dig.

Bra att veta!

Brev mellan dig och din advokat, ditt offentliga biträde eller andra myndigheter får vi inte öppna och läsa.

Genomföra kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning

Vad?

När vi söker igenom dina kläder och väskor kallas det för kroppsvisitation. Vid en ytlig kroppsbesiktning får vi be dig att ta av dina kläder. För att du inte ska behöva vara helt naken kan vi i den mån det är möjligt be dig att ta av ett plagg i taget. Vi får känna i ditt hår eller peruk och be dig att lyfta på dina armar och fötter. Vi får inte titta i några kroppsöppningar. Vi får inte heller be dig att gapa, göra rörelser eller inta andra positioner än stående.

Varför?

För att se så att du inte gömmer något otillåtet eller olämpligt på dig eller i dina saker.

När?

Vi får fatta beslut om kroppsvisitation eller ytlig kroppsbesiktning när du kommer till SiS första gången, när du har varit utanför ungdomshemmet eller om vi misstänker att du har något på dig som du inte får ha på ungdomshemmet.

Bra att veta!

Vi vet att det kan kännas obehagligt och ska därför alltid visa största möjliga hänsyn.

Ett vittne (från oss i personalen) ska vara med, om du inte säger nej till det.

Från och med den 1 mars 2024 ska personalen som genomför eller närvarar på annat sätt vid vissa kroppsvisitationer (där kläder som du har på dig undersöks) och vid ytlig kroppsbesiktning ha samma kön som du, om du inte har önskat att någon särskild personal av motsatt kön ska genomföra eller närvara på annat sätt och vi har bedömt att det är lämpligt. Efteråt ska du erbjudas ett samtal där du får veta varför beslutet fattades och få möjlighet att berätta om din upplevelse.

Genomföra rumsvisitation

Vad?

Vi får gå igenom dina saker.

Varför?

För att hitta otillåtna föremål.

När?

Om vi bedömer att det behövs för att möjliggöra din vård eller för att upprätthålla ordningen på ungdomshemmet.

Bra att veta!

Vi ska respektera ditt privatliv och vara aktsamma när vi går igenom dina saker. Vid en rumsvisitation ska ett vittne från oss i personalen vara med. Efteråt ska du erbjudas ett samtal där du får veta varför beslutet fattades och få möjlighet att berätta om din upplevelse.

Genomföra säkerhetskontroll med metaldetektor

Vad?

Genomföra en säkerhetskontroll med metaldetektor eller liknande.

Varför?

För att det inte ska komma in farliga föremål på avdelningen.

När?

Det finns beslut för hela ungdomshemmet när sådana säkerhetskontroller får genomföras. Det gäller alla barn och ungdomar på hemmet och kan till exempel vara när du kommer tillbaka till avdelningen efter att ha varit i matsalen, verkstaden, hobbyrummet eller skolan.

Be dig om ett drogtest

Vad?

Vi får be dig att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv- eller svettprov.

Varför?

För att kontrollera om du är påverkad av alkohol, droger eller andra berusningsmedel.

När?

Vi får be dig om drogtest när du kommer till SiS första gången, när du har varit utanför ungdomshemmet eller om vi misstänker att du är påverkad.

Vårdas i enskildhet (VIE)

Vad?

Vi kan besluta att du ska få vård i enskildhet. Du får då under en tid bo i en egen del av ungdomshemmet där du ska ha ständig tillgång till personal.

Varför?

För att kunna anpassa vården efter dina individuella behov.

När?

Om vi bedömer att det behövs utifrån ditt behov av vård eller säkerhet eller säkerheten vid hemmet.

Hur länge?

Du ska inte vårdas i enskildhet längre tid än vad som är absolut nödvändigt. Ett beslut om vård i enskildhet gäller som längst i sju dagar, men kan omprövas tidigare om du inte längre behöver sådan vård. Om det behövs kan tiden också förlängas i ett nytt beslut.

Bra att veta!

Det kommer alltid vara någon personal hos dig om du vill det. Om vi bedömer att det är lämpligt utifrån din trygghet och säkerhet kan vi låta dig vara ifred kortare stunder, om du själv ber om det. Det kan också vara så att du får träffa de andra ungdomarna på vissa tider, till exempel i skolan eller vid aktiviteter, om vi bedömer att det är bra för dig.

Avskiljning

Vad?

Avskiljning innebär att du under en kortare tid får vara i ett särskilt rum som vi kan låsa. Om det behövs får vi då hålla fast dig på vägen till avskiljningsrummet.

Varför?

För att i en akut situation lugna dig och se till att miljön är trygg och säker för alla på avdelningen.

När?

I en akut situation om du är våldsam eller påverkad på ett sätt som stör vården eller ordningen vid hemmet. Avskiljning är den sista möjliga åtgärd som vi kan använda om vi inte har kunnat prata med dig och lugnat dig på annat sätt.

Hur länge?

Så fort du är lugn ska avskiljningen upphöra.
Max 4 timmar.

Bra att veta!

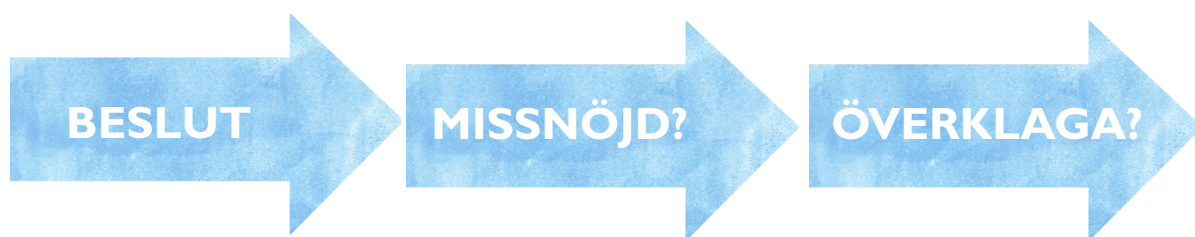
Vi ska hela tiden finnas nära dig så att vi ser dig och så att du kan känna dig trygg med att du kan prata med oss. Vi ska ha kontakt med läkare eller sjuksköterska. Efteråt ska du erbjudas ett samtal där du får veta varför beslutet fattades och få möjlighet att berätta om din upplevelse.

Du har rätt att överklaga vissa beslut

Du har rätt att överklaga alla beslut som SiS fattar om dig. Det betyder att du kan skriva till domstolen (förvaltningsrätten) att du tycker att beslutet är fel och vill att det ska ändras. Beslut som kan överklagas ska du alltid få skriftligt. Vi ska berätta för dig vad beslutet innebär och du ska skriva under att du tagit del av beslutet.

- Dina vårdnadshavare kan också överklaga.
- Du kan överklaga även om beslutet inte gäller längre, för att få veta om det var rätt eller fel beslut som togs.

Så här gör du för att överklaga ett beslut

När du har fått ett beslut har du tre veckor på dig att överklaga. Skriv vilket beslut du överklagar och varför. Om du vill kan du skriva under med ditt namn.

Här är ett exempel på hur du kan skriva:

*Jag överklagar beslutet den (datum) om att jag inte får ringa till (namn).
Jag tycker att beslutet är fel därför att (förklara).*

Du kan alltid be någon av oss om hjälp. När du är klar lämnas överklagandet till institutionschefen som bestämmer om beslutet kan ändras eller inte. Sen skickas ditt överklagande till förvaltningsrätten som utreder om beslutet var rätt eller fel.

Du har rätt att klaga på vården och behandlingen och kontakta andra myndigheter

Du, dina vårdnadshavare eller din socialsekreterare har alltid rätt att klaga direkt till SiS.

Du kan klaga på flera sätt:

- Prata med en vuxen där du bor, till exempel din kontaktperson, en lärare eller chefen på hemmet.
- Skriv ett brev till någon av dem.
- Fyll i formuläret på klagomal.stat-inst.se och skriv vad du tycker eller vad som har hänt.

När du klagar via formuläret skickas det till SiS huvudkontor. Där jobbar personer som läser det du skrivit. De bestämmer om det ska utredas på ditt ungdomshem där du bor eller på huvudkontoret. När de har undersökt klart får du veta vad de kom fram till.

Du har också rätt att kontakta myndigheter som kontrollerar att SiS följer lagen. Till exempel Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Skolinspektionen och Justitieombudsmannen (JO). Om du vill så kan vi på SiS hjälpa dig.

Barn- och ungdomslinjen på IVO

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har ett särskilt telefonnummer för barn och ungdomar som är placerade dit du kan vända dig om du vill veta mer om dina rättigheter eller berätta om något som inte fungerar som det ska.

Telefonnummer: 020-120 06 06 (telefonsamtalet är gratis)

Öppettider: Måndag – Fredag: 09.00–17.00

Om Barn- och ungdomslinjen är stängd kan du lämna ett meddelande på telefonsvararen. Du kan också mejla till adressen beratta@ivo.se.

Till JO klagar du genom att göra en anmälan

Om du anser att du eller någon annan har blivit felaktigt behandlad av SiS, eller någon i personalen, så kan du göra en anmälan till Justitieombudsmannen, JO. JO kontrollerar att vi på SiS följer lagen i vårt arbete. På www.jo.se finns ett webbformulär som du kan använda. Du kan också skicka din anmälan per post till:

Riksdagens ombudsmän – JO
Box 1632
103 26 Stockholm

SiS dataskyddsombud och IMY hanterar klagomål angående personuppgifter.

Om du tycker att en personuppgift som handlar om dig är fel eller vill att något ska ändras kan du vända dig till institutionschefen eller SiS dataskyddsombud, e-post dso@stat-inst.se. Du kan läsa mer om personuppgifter på SiS webbplats.

Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter kan du också vända dig till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Mer information finns på www.imy.se.

Polisanmälan och brottsoffer

Du har rätt att vara trygg och säker när du är hos oss på SiS. Ingen får utsätta dig för brottsliga handlingar så som hot, våld eller sexuella övergrepp. Om det skulle hända har du rätt att få hjälp, skydd och stöd, det kallas stöd till brottsoffer.

Det gäller även om du har blivit utsatt för ett brott innan du kom till oss. Brottsliga handlingar ska som huvudregel polisanmälas. Om du har frågor om hur man anmäler ett brott så kan vi hjälpa dig.

Du kan också få stöd från olika organisationer och myndigheter

Socialtjänsten

Soc i din kommun har ansvar för att du och dina anhöriga får stöd och hjälp.

Brottsoffermyndigheten

Här finns information till dig som har varit utsatt för brott.

www.brottsoffermyndigheten.se

Brottsofferguiden

Här finns samlad information med checklistor och stöd till brottsoffer, anpassat efter olika typer av brott, ålder och steg i rättsprocessen.

www.brottsofferguiden.se

Jag vill veta

Här finns information om brott och var du kan få hjälp.

www.jagvillveta.se

Av fri vilja

Här finns information om sexualbrottslagstiftningen.

www.avfrivilja.se

Brottsofferjouren

Ger stöd till brottsoffer, vittnen och anhöriga. Du behöver inte berätta vem du är när du kontaktar Brottsofferjouren om du inte vill. Brottsofferjouren hjälper dig att komma i kontakt med ett vittnesstöd eller en stödperson. Telefonnummer 116 006 mejladress: fraga@boj.se

Kvinnofridslinjen

Här kan du få tips om verksamheter där du kan få stöd, skydd och vård om du är eller har varit utsatt för våld, sexuellt våld eller hot i nära relation eller är anhörig till någon som blivit det. Du kan vara anonym.

Kvinnofridslinjens stödtelefon 020-50 50 50.

RFSL:s stödmottagning

Stöd för hbtqi-personer som har blivit utsatta för kränkningar, hot och våld. Du kan ringa 020-34 13 16 eller mejla till stod@rfsi.se.

www.rfsi.se/verksamhet/stod/

Om du behöver skydd

Kontaktförbud

Kontaktförbud innebär att någon som hotar eller trakasserar dig förbjuds att besöka och kontakta dig.

Hur ansöker jag?

Du ansöker om kontaktförbud hos din lokala polis eller Åklagarmyndighet. Det är en åklagare eller en domstol som beslutar om kontaktförbud.

Skyddade personuppgifter

Om du behöver skyddade uppgifter om var du befinner dig kan du ansöka om skyddade personuppgifter.

Hur ansöker jag?

Ansökan görs hos Skatteverket

www.skatteverket.se

Skydd av information om var du är

Om du inte vill att dina föräldrar eller vårdnadshavare ska veta var du finns så kan soc besluta att de inte får veta det. Det kallas skydd av vistelseort. Det kan behövas om du till exempel har varit utsatt för övergrepp av en anhörig.

Våra kontaktuppgifter:

www.stat-inst.se

Statens institutionsstyrelse, SiS
Box 1062
171 22 Solna

Besök: Svetsarvägen 10

E-post: registrator@stat-inst.se

Telefon: 010-453 40 00

Fax: 010-453 40 50

Statens
institutions
styrelse SiS